

DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ

TÜTÜN KONTROLÜ ÇERÇEVE SÖZLEŞMESİ

MADDE 8

TÜTÜN DUMANINA MARUZİYETTEN KORUNMA POLİTİKALARI

AMAÇ, HEDEF VE TEMEL GÖRÜŞLER

Amaç

1. Bu politikalar, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi'nin diğer şartları ve Taraflar Konferansının maksadı ile uyumlu olarak, Tarafların, Sözleşmenin 8. Maddesine ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmelerine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bununla birlikte tütün dumanına maruz kalmayı azaltma konusunda alınan önlemleri başarıyla uygulayan Tarafların deneyimlerini ve mevcut en iyi kanıtları da ortaya koymaktadır.
2. Politikalar, ilgili terimlerin, üzerinde mutabık kalınan tanım ve prensiplerin yanı sıra, sözleşmenin yükümlülüklerini yerine getirmek için gereken adımlarla ilgili, yine üzerinde mutabık kalınan, tavsiyeleri içermektedir. Bu politikalar ek olarak, çevresel tütün dumanına maruz kalmanın zararlarından etkin olarak korunmak için alınması gereken önlemleri ortaya koymaktadır. Taraflar sadece Sözleşmeden doğan kanuni yükümlülüklerini yerine getirmek için değil, aynı zamanda halk sağlığını korumak için en iyi uygulamaları takip etme konusunda da teşvik edilmektedirler.

Hedefler

3. Bu politikaların birbiriyle ilintili iki hedefi vardır. Birinci hedef, anlaşmaya uyma sorumluluğunda yüksek bir standart sağlamak ve Tarafları en yüksek ulaşılabilir sağlık standartlarını sağlamakta desteklemek amacıyla, tütün dumanına maruz kalma ile ilgili bilimsel kanıtlar ve tütünle mücadelede en iyi uygulamalar ile uyumlu olarak Tarafların Çerçeve Sözleşmenin 8. Maddesinden doğan yasal yükümlülüklerini yerine getirmesini desteklemektir. İkinci hedef ise, 8. Maddede belirtildiği gibi, kişileri tütün dumanına maruz kalmaktan etkin olarak korumaya ilişkin temel prensipleri belirlemektir.

Temel Görüşler

4. Bu politikaların oluşumunda etkisi olan temel görüşler şunlardır:

(a) 8. Maddedeki tütün dumanından koruma görevi, temel insan hak ve özgürlükleri esasına dayalıdır. Bu görev birçok uluslar arası yasal belgede (Dünya Sağlık Örgütü Tüzüğü, Çocuk Hakları Anlaşması, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi) yer almış

olup, Dünya Sağlık Örgütü Çerçeve Sözleşmesinin önsözüne ve birçok ülkenin anayasasına da resmen dâhil edilmiştir.

(b) Kişileri tütün dumanından koruma görevi; kişilerin temel hak ve özgürlüklerine tehdit unsuru olması nedeniyle, hükümetlere bu konuda yasal düzenleme yapma zorunluluğu getirmiştir. Bu düzenleme belli bir kesimi değil, toplumun tamamını kapsar.

(c) Çeşitli yetkin bilimsel kuruluşlar çevresel tütün dumanının kanserojen olduğunu belirtmişlerdir. Çerçeve Sözleşmenin bazı Tarafları (örneğin Finlandiya ve Almanya) çevresel tütün dumanını kanserojen olarak sınıflandırmışlar ve iş sağlığı ve güvenliği mevzuatlarına tütün dumanına maruziyetin önlenmesini eklemişlerdir. 8. Maddenin gereklerine ilaveten, Taraflar, mevcut iş Kanunları veya kanserojen maddeler de dâhil olmak üzere, diğer zararlı maddelere maruz kalma ile ilgili Kanunlarında da tütün dumanına maruziyetin zararlarına yer vermek durumunda da kalabilirler.

TÜTÜN DUMANINDAN KORUNMA PRENSİPLERİ VE İLGİLİ TANIMLAR

Prensip 5

5. Çerçeve Sözleşmenin 4. Maddesinde belirtildiği üzere, herkesin tütün dumanına maruz kalmaktan korunması ile ilgili önlemlerin alınması güçlü bir politik kararlılık gerektirir. Üzerinde mutabık kalınmış aşağıda belirtilen prensipler Çerçeve Sözleşmenin 8. Maddesinin uygulanması hususunda yol gösterici olacaktır.

Prensip 6

6. Çerçeve Sözleşmenin 8. Maddesinde yer aldığı üzere, tütün dumanına maruz kalmaktan korunmanın etkin yöntemi, 100% dumansız bir çevre yaratmak için bulunan ortamlardan tütün dumanının tamamen bertaraf edilmesidir. Tütün dumanına maruz kalmanın güvenli bir düzeyi yoktur ve tütün dumanına maruz kalma zehirlilik eşik değeri gibi bir kavram, bilimsel kanıtlarla tezat oluşturduğu için reddedilmelidir. Havalandırma ve filtreleme sistemleri kullanmak ve sigara kullanımına oda tahsis etmek (ayrı bir havalandırma sistemine sahip olsun ya da olmasın) gibi uygulamalar da dâhil olmak üzere, 100% dumansız bir ortam yaratmak dışındaki yaklaşımların etkisiz olduğu defaten ortaya konmuştur. Ayrıca mühendislik yaklaşımlarının tütün dumanından korumadığına dair bilimsel kanıtlar da mevcuttur.

Prensip 7

7. Herkes tütün dumanına maruz kalmaktan korunmalıdır. Bütün kapalı iş yerleri ve kapalı kamusal alanlar tütünsüz olmalıdır.

Prensip 3

8. İnsanları tütün dumanına maruz kalmaktan korumak için mevzuat düzenlemek zorunludur. Tütüne karşı oluşturulan gönüllülük esaslı politikaların etkisiz kaldığı ve yeterli koruma sağlamadığı defaten ortaya konmuştur. Etkin olabilmesi için bu mevzuatın basit, açık ve uygulanabilir olması gereklidir.

Prensip 4

9. Tütün karşıtı mevzuatın yürürlüğe konması ve başarıyla uygulanması için iyi planlama ve yeterli kaynak zaruridir.

Prensip 5

10. Sivil toplum kuruluşlarının, tütün karşıtı önlemlere uyulmasının sağlanmasında önemli rolü vardır; ayrıca mevzuat geliştirilmesi, uygulanması ve yürürlüğe konması sürecine aktif olarak katılımları sağlanmalıdır.

Prensip 6

11. Tütün karşıtı mevzuatın yürürlüğe konması, uygulanması ve etkileri her aşamada düzenli olarak izlenmeli ve değerlendirilmelidir. Çerçeve Sözleşmenin 20.4 Maddesinde belirtildiği gibi, tütün endüstrisinin mevzuatın yürürlüğe konması ve uygulanmasını zayıflatma çabaları izlenmeli ve yanıtlanmalıdır.

Prensip 7

12. İnsanları tütün dumanına maruz kalmaktan koruma çabaları güçlendirilmeli ve arttırılmalıdır. Gerekli görüldüğü hallerde, mevzuatın gözden geçirilmesi, yenilenmesi veya değiştirilmesi, vaka çalışmaları ya da bilimsel delilleri yansıtan önlemler ve güçlendirilmiş uygulamaların devreye sokulması söz konusu çabalara eklenebilir.

Tanımlar

13. Mevzuat geliştirilirken, temel terimlerin tanımlanmasına özen göstermek büyük önem taşır. Bu bölümde çeşitli öneriler ortaya konmaktadır. Bu öneriler birçok ülke deneyimine dayanarak oluşturulan uygun tanımlardan faydalanarak hazırlanmıştır. Bu bölümdeki tanımlar Çerçeve Sözleşmede mevcut bulunanlara ektir.

“Tütün dumanına maruz kalma” ya da “çevresel tütün dumanı”

14. Çerçeve Sözleşmede atıfta bulunulan duman tipini tanımlamak için çeşitli alternatif terimler yaygın olarak kullanılmaktadır. “tütün dumanına maruz kalma”, “çevresel tütün dumanı” ve “başkalarının tütün dumanı” bunların arasında yer alır. “Pasif içicilik” ya da “tütün dumanına istemeden maruz kalmak” gibi terimleri kullanmaktan sakınılmalıdır; çünkü Fransa’da da olduğu gibi başka ülkelerin deneyimleri

göstermiştir ki, tütün endüstrisi bu terimleri “isteyerek” maruz kalmanın kabul edilebilir bir durum olduğunu düşündürmek için kullanabilmektedir. Bazen kısaca TDM olarak ifade edilen “tütün dumanına maruz kalma” ya da ÇTS olarak ifade edilen “çevresel tütün dumanı” en çok tercih edilen terimlerdir; ancak burada “tütün dumanına maruz kalma” ifadesi kullanılacaktır.

15. Tütün dumanına maruz kalma “yanan bir sigaranın ya da başka bir tütün ürününün ucundan çıkan dumana veya tütün kullanan kişinin nefesiyle dışarıya verdiği dumana maruz kalınmasıdır.”
16. “Dumansız hava” 100% dumansız havadır. Bu tanım, içerisinde tütün dumanının görülemediği, koklanamadığı, hissedilemediği ve ölçülemediği havayı kapsamaktadır, ancak sadece bunlarla sınırlı değildir.

“İçmek”

17. Bu terim, yanan tütün ürününden iradeli veya kontrollü olarak aktif şekilde soluk almak veya vermek olarak tanımlanmalıdır.

“Kamusal alanlar”

18. “Kamusal alan”ın kesin tanımı yargı alanlarına göre değişiklik göstermekle birlikte, mevzuatın bu terimi olabildiğince geniş tanımlaması büyük önem taşır. Kullanılan bu tanım, mülkiyet ya da irtifak hakkına bakılmaksızın, toplumun tüm kesimlerinin ulaşımına ve kullanımına açık alanları içermelidir.

“Dâhili” ya da “kapalı”

19. 8. Madde iş yerleri ve kamusal alanların “dâhili” mekânlarında tütün dumanından korunmayı gerektirir. “Dâhili” mekân tanımı muhtemel tuzaklar içerdiğinden, farklı ülkelerin bu terimi tanımlama deneyimleri özellikle incelenmelidir. Tanım olabildiğince kapsamlı ve açık olmalı ve “dâhili” mekânın dışı olarak yorumlanabilecek yerleri içeren bir liste oluşturulmasından özellikle kaçınılmalıdır. Yapının geçici ya da kalıcılığına, çatı, duvarlar ve yan yüzeylerde kullanılan malzemenin özelliğine bakılmaksızın, bir çatı ve bir ya da birden çok duvar ya da yan yüzeyle kaplanmış alanların “dâhili” (ya da “kapalı”) alanlar olarak tanımlanması tavsiye edilir.

“İş yeri”

20. “İş yeri” en geniş anlamıyla, “kişilerin çalışırken, vazifelerini yerine getirirken kullandıkları her yer” olarak tanımlanmalıdır. Bu sadece ücret karşılığı yapılan işleri değil, aynı zamanda normalde ücret ödenmesini gerektiren, ancak ücret alınmadan gönüllü yapılan çalışmaları da içermelidir. “İş yeri” sadece görevin yerine getirildiği mekânları değil, aynı zamanda çalışanların görevlerini yerine getirirken ortaklaşa kullandıkları koridor, asansör, merdiven, lobi, ek tesis, kafeterya, tuvalet, salon,

yemekhane ile gölgelik ve kulübe benzeri dış binalar gibi bağlı ya da bağlantılı mekânları içermektedir. İş yeri servis araçları da mutlaka dâhil edilmeli ve tanıtımda özellikle belirtilmelidir.

21. Ceza infaz kurumları, ruh ve sinir hastalıkları hastaneleri ve yaşlı bakım evleri gibi aynı zamanda kişilerin evleri veya ikamet yerleri olan işyerlerine özel önem verilmelidir. Bu gibi yerler, bu yerlerde çalışanlar için iş yeridir ve onların da tütün dumanından korunması gerekir.

“Toplu taşıma”

22. Toplumun fertlerinin taşınması için kullanılan, genellikle ticari amaçlı veya ücret karşılığı çalışan her türlü araç “toplu taşıma” tanımını içinde yer almalıdır. Bu tanım taksileri de içerir.

ETKİN MEVZUATIN KAPSAMI

23. 8. Madde insanları (1) kapalı iş yerlerinde, (2) kapalı kamusal alanlarda, (3) toplu taşıma araçlarında ve (4) “uygun görülen” “diğer kamusal alanlarda” tütün dumanına maruz kalmaktan koruyucu önlemlerin alınmasını gerektirir.
24. Bu durum, bütün kapalı kamusal alanlar, bütün kapalı iş yerleri, bütün toplu taşıma araçları ve olası diğer (açık ve yarı açık) kamusal alanların tütün dumanına maruz kalmaktan arındırılmış olmasını güvence altına alan *evrensel bir koruma sağlama zorunluluğu* oluşturur. Sağlık ya da Kanuni delillere dayandırılan hiçbir istisna mazur gösterilemez. Diğer delillere dayandırılan istisnalar dikkate alınacaksa bunlar en aza indirgenmelidir. Ayrıca, Taraflardan biri evrensel kapsamı hemen sağlayamazsa 8. Madde, mevcut her türlü olumsuzluğun en kısa sürede bertaraf edilerek korumanın evrenselleştirilmesini sağlamak için devamlı bir zorunluluk yaratır. Bütün taraflar, Çerçeve Sözleşmeyi yürürlüğe koydukları tarihten itibaren beş yıl içerisinde evrensel korumayı sağlamak için çaba göstermelidirler.
25. Tütün dumanına maruz kalmanın güvenli bir seviyesi yoktur. Daha önce FCTC/COP1(15) kararlarının alındığı Taraflar Konferansında da onaylandığı gibi; havalandırma, havayı değiştirme gibi mühendislik yaklaşımları ya da tütün ürünlerinin kullanımına özel odalar tahsis edilmesi, tütün dumanına maruz kalmaktan korumaz.
26. Koruma, iş yeri olarak kullanılan motorlu araçlar (örneğin taksi, ambulans ya da sevkıyat araçları) da dâhil olmak üzere her türlü kapalı veya etrafı çevrili iş yerinde sağlanmalıdır.
27. Anlaşmanın, sadece bütün “dâhili” kamusal alanlarda değil, aynı zamanda “uygun” olan her türlü “diğer” (açık ya da yarı açık) kamusal alanlarda da koruyucu önlemlerin alınmasını öngörür. Mevzuat elverdiği ölçüde, bu açık ya da yarı açık alanları belirlerken, Taraflar, farklı ortamlardaki sağlığı tehdit eden olası koşulları göz

önünde bulundurmalı ve deliller bir tehlikenin var olduğunu gösterdiğinde dumana karşı korumada en etkili önlemleri almalıdırlar.

SORUNSUZ UYGULAMA VE DESTEK İÇİN TOPLUMU BİLGİLENDİRİN, DANIŞIN VE TOPLUMUN KATILIMINI SAĞLAYIN

28. Sivil toplum örgütleri ile işbirliği içinde sürekli bilgilendirme kampanyaları yaparak toplum ve fikir liderleri arasında tütün dumanına maruz kalmanın riskleri ile ilgili bilinci yükseltmek, böylelikle toplumun bilinçlenmesini sağlamak ve mevzuatın uygulanmasını desteklemek devlet kurumlarının önemli bir görevidir. İşletmeler, restoran ve eğlence sektörü, işverenler, sendikalar, medya, sağlık personeli, çocuk ve gençleri temsil eden dernekler, eğitim ve din kurumları, akademik çevre ve halkın geneli önemli paydaşlardır. Mevzuat oluşturma sürecindeki farkındalık artırma çalışmaları, süreçten etkilenen işletmeler ile diğer kurum ve kuruluşlarla mütalaa edilmelidir.
29. Temel mesajlar, tütün dumanına maruz kalmanın zararları, maruz kalmaktan tamamen korunmanın tek bilimsel çözümün kapalı mekânlarda tütün ürünlerinin kullanımının tamamen ortadan kaldırılması olduğu, tüm çalışanların haklarının yasa tarafından eşit olarak korunması ve ekonomik düzenin korunması için sağlığın pazarlık konusu edilmemesi gerektiği gerçekleri üzerine odaklanmalıdır. Çünkü gittikçe artan edinilmiş deneyimler göstermektedir ki, dumansız bir çevre her ikisi için de yararlıdır. Toplumsal eğitim kampanyaları, özel konutlar gibi, mevzuat kapsamında olmayan durumları da içermelidir.
30. Toplumunu eğitmek ve harekete geçirmek, ayrıca yürürlüğe konduktan sonra mevzuatın uygulanmasını kolaylaştırmak için paydaşlarla mümkün olduğunca çok mütalaa yapılmalıdır. Yasa kabul edildiği andan itibaren, uygulamaya ilişkin bir eğitim kampanyası devreye sokulmalı; işletme sahibi ve bina yöneticilerine kanun ve uyarı işaretleri (içerik, temin edilme şekli vs.) gibi uygulamaya yönelik materyaller ve sorumlulukları hakkında bilgi verilmelidir. Bu tip önlemler, sorunsuz bir uygulama ve gönüllü katılımı arttıracaktır. Sigara içmeyenleri cesaretlendiren, içenlere de kanuna uydukları için teşekkür eden mesajlar, toplumsal katılımı ve sorunsuz uygulamayı güçlendirecektir.

YÜRÜRLÜĞE KOYMA

Uyum süreci

31. Uyum sürecinde etkinliği sağlayabilmek için; mevzuat hem durumdan etkilenen işletmeler, hem de sigara kullanıcıları üzerine yasal sorumluluklar yüklemeli, yasanın çiğnenmesi durumunda iş yerleri ve sigara kullanıcılarına cezai hükümler uygulanmalıdır. Uygulama doğal olarak işletmeler üzerine odaklanmalıdır. Mevzuat, uygulamayla ilgili sorumluluğu iş yeri sahibi, işletmecisi ya da işletmedeki ilgili diğer

kişilere vermeli ve bu kişilerin yerine getirmesi gereken sorumlulukları açıkça tanımlamalıdır. Bu görevler şunları içermelidir:

- (a) Tütün kullanmanın yasak olduğunu belirten uyarı yazılarının girişlere ve uygun yerlere asılması görevi. Bu uyarı yazılarının biçim ve içeriği sağlık otoriteleri veya diğer devlet kurumları tarafından belirlenmeli, vatandaşların ihlalleri bildirebileceği bir telefon numarası ve bina içinde şikâyetler için başvurabilecekleri yetkilinin ismi mutlaka belirtilmelidir;
- (b) Binadaki kül tablalarının kaldırılması görevi;
- (c) Kurallara uyulmasının sağlanması görevi;
- (d) Kişilerin binada tütün içme şevklerini kırıncı makul adımların atılması görevi. Bu adımlar, kişiden içmemesini rica etmek, hizmet sunmayı kesmek, kişinin bina dışına çıkmasını istemek ya da kanunun uygulanmasından sorumlu bir kuruma veya diğer yetkililere başvurmak şeklinde olabilir.

Para cezaları

32. İhlallere ilişkin cezai hükümler ya da para cezaları mevzuatta özellikle belirlenmelidir. Cezalarının büyüklüğü her ne kadar içinde bulunulan ülkenin koşulları ve geleneklerine uygun olarak belirlenecekse de, belirli esaslara mutlaka bağlı kalınmalıdır. En önemlisi “cezamı öder işimi yapmaya devam ederim” şeklindeki ihlallerin engellenmesi için, cezaların yeterince caydırıcı olmasıdır. İş yerlerindeki ihlallere, bireysel ihlallere göre daha büyük cezalar getirilmesi gerekir. Cezalar, ihlallerin tekrarlanmaları durumunda ağırlaştırılmalı ve ülkede uygulanan benzer konulardaki cezalarla tutarlı olmalıdır.
33. Mevzuat, para cezalarına ek olarak, ülkenin uygulamaları ve yasal sistemiyle tutarlı olmak koşuluyla, işletme çalışma izninin dondurulması gibi idari cezalar da getirebilir. Bu tip “son çare” uygulamaları, nadiren başvurulsa da, kanunu sürekli ihlal etmeyi alışkanlık haline getirmiş müesseseler için önemli bir tedbirdir.
34. Ülkenin yasal ve kültürel durumuyla bağlantılı olarak, ihlallere karşı ağır cezalar uygulanması düşünülebilir.

Uygulama Altyapısı

35. Mevzuat, uygulamadan sorumlu yetkili ya da yetkilileri belirlemeli, uyumun takibi ve ihlal edenlerin kovuşturulmasına ilişkin bir sistem oluşturmalıdır.
36. İş yerlerinin uyumlarını kontrol etmek için bir izleme sistemi geliştirmelidir. Tütün karşıtı mevzuatın uygulamasına ilişkin yeni bir denetim sisteminin oluşturulmasına genelde gerek yoktur. Bunun yerine, işletmeleri ve iş yerlerini denetlemek için hali hazırda kullanılan yöntemler uyumu izlemek için de kullanılabilir. Genelde bu amaca uygun pek çok seçenek bulunur. Birçok ülkede, uyumluluk denetimleri, işletme

ruhsatı denetimleri, sağlık ve hijyen denetimleri, iş sağlığı ve güvenliği denetimleri, yangın güvenliği denetimleri gibi denetimlerle birleştirilebilir. Bu tür çalışmaları eř zamanlı yürütmek çok yararlı olabilir.

37. Eldeki uygulama kaynaklarını ve uyum seviyesini arttıracadı düşünülerek; mümkün olan durumlarda, yerel denetçi ya da uygulayıcı kurumlardan yararlanılması tavsiye edilir. Bu durum, tutarlı bir ulusal yaklaşımın sağlanabilmesi için, bir ulusal koordinasyon mekanizmasının oluşturulmasını gerektirir.
38. Hangi mekanizmanın kullanılacağı fark etmeksizin, izlemler bütüncül bir uygulama planına dayanmalı ve denetçilerin etkin eğitimi sağlanmalıdır. Etkin izleme, planlı-düzenli kontroller, habersiz denetimler ve Őikyetler zerine yapılan ziyaretlerden oluşabilir. Kanunun uygulamaya başlandığı ilk günlerde, bu ziyaretlerdeki üslup denetimden ziyade eğitim olmalıdır, zira birçok ihlal kasıtsız olabilir. Eğer mevcut yasalarda oluşturulmamış ise, bu mevzuat denetçilere kanuna konu olan yerlere girip örnek ve kanıt toplamaya yetki vermelidir. Benzer Şekilde mevzuat, iş yeri yetkililerinin denetçilerin görevlerini yapmalarına mani olmasını engellemelidir.
39. Etkin denetlemenin maliyeti çok fazla olmamalıdır. Çok sayıda denetçi çalıştırmaya gerek yoktur; mevcut personelle denetimlerin yapılması mümkündür, çünkü deneyimler göstermiştir ki, tütün karşıtı mevzuat (oğunlukla da toplum baskısı ile) kısa sürede kendiliğinden uygulanmaya başlar hale gelmektedir. Mevzuat çok dikkatle uygulanabilir ve iş yerleri ile toplumun eğitilmesine ilişkin etkin çalışmalar yapılabilirse, sadece birkaç adli cezai uygulama yeterli olabilir.
40. Söz konusu programlar her ne kadar çok pahalıya mal olmasalar da, iş yerlerinin eğitimi, denetçilerin yetiştirilmesi, denetleme süreçlerinin düzenlenmesi, var olan denetçilerin normal çalışma saatlerinin dışında görevlendirilmeleri için kaynak yaratılması gerekir. Bu amaçlar için bir fon mekanizması oluşturulmalıdır. Etkin izleme programlarında, vergi gelirleri, iş yeri ruhsat ücretleri, ihlallerden sağlanan ceza gelirleri gibi çeşitli kaynaklardan gelen fonları kullanmaktadır.

Uygulama stratejileri

41. Uygulamaya ilişkin uyumu en üst seviyeye ulaştırabilecek stratejik yaklaşımlar, mevzuatın uygulamasını basitleştirmek ve uygulama için gereken kaynakları mümkün olduğunca azaltmaktır.
42. Özellikle, kanunun yürürlüğe girmesinin hemen ardından düzenlenen etkinlikler, kanunun ve daha ileri dönemlerdeki izleme ve uygulamaların başarıya ulaşması açısından çok kritiktir. Başlangıçta, kanunu ihlal edenlerin cezalandırıldığı değil, uyarıldığı yumuşak bir geçiş dönemini tavsiye edilir. Bu yaklaşım, iş yeri sahiplerine kanun karşısındaki sorumluluklarını öğretici aktif bir kampanya ile desteklenmelidir ki, başlangıçtaki yumuşak geçiş sürecini ciddi bir uygulama sürecinin takip edeceğini kavramış olsunlar.

43. Uygulama etkin bir şekilde başladıktan sonra, bazı hukukçular, caydırıcılığın vurgulanması için üst düzey cezai uygulamaların kullanılmasını önerir. Toplumla mal olmuş kişilerin alenen kanuna karşı geldikleri durumları belirlemek ve bu durumu, kesin tavır koyarak, toplumu bilinçlendirmek için bir fırsat olarak değerlendirmek, otoritelerin kanun karşısındaki ciddiyet ve kararlılıklarını ortaya koyacaktır. Bu sayede gönüllü uyum artarken, izleme ve uygulama çalışmaları için gerekecek kaynak gereksinimi azalacaktır.
44. Tütün karşıtı yasalar her ne kadar hızlıca, kendiliğinden uygulamaya geçseler de; otoritelerin münferit ihlaller karşısında kesin ve kararlı olmaları zaruridir. Bir kanunun yürürlüğe girdiği ilk günlerde, kanunu hor gören tek tük ihlaller toplum önünde sergilenebilir. Bu gibi durumlarda verilecek güçlü yanıt, gelecekte benzer durumlar yaşanmasının önünü kesip, uygulamaya ilişkin beklentileri arttıracakken, kararsızlık ihlallerin önünü açacaktır.

Toplumun harekete geçirilmesi ve katılımın sağlanması

45. İzleme ve uygulama programının etkinliği, toplumun programa katılımının sağlanması ile güçlenir. Toplumsal katılımın sağlanması ve toplumu uyum sürecini izlemesi ve ihlalleri bildirmesi için teşvik etmek; uygulayıcıların olaylara erişimini kolaylaştırıp, uyumun sağlanması için harcanacak kaynakların kullanımını azaltır. Aslında uyumun sağlanmasında toplumdan gelen şikâyetler birinci sırada önem taşır. Bu nedenle, tütün karşıtı mevzuat, bireylerin şikâyette bulunabileceklerini belirtmeli ve bazı kişileri ya da sivil toplum kuruluşlarını, tütün dumanına maruz kalmaya ilişkin alınan önlemlere uyulmaması karşısında harekete geçme ile ilgili yetkilendirmelidir. Uygulama programı dâhilinde ücretsiz telefon şikâyet hattı ya da ihlallerin bildirebileceği benzer bir sistem kurulmalıdır.

ÖNLEMLERİN İZLENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

46. Tütün dumanına maruz kalmanın azaltılmasına ilişkin önlemlerin izlenmesi ve değerlendirilmesi farklı açılardan önemlidir, örneğin:
- (a) Kanun hükümlerinin güçlendirilmesi ve genişletilmesi için politik ve toplumsal desteği artırmak,
 - (b) Diğer ülkeleri çabalarında desteklemek ve bilgilendirmek için başarıları belgelemek,
 - (c) Tütün endüstrisinin, uygulama önlemlerini küçük gösterme çabalarını ortaya koyup toplum önünde sergilemek,
47. Mevcut uzmanlık ve kaynaklar dâhilinde, izleme ve değerlendirmenin karmaşıklığı ve boyutları değişiklik gösterecektir. Ancak, uygulanan önlemlerin çıktıları, özellikle iş yerlerinde ve kamusal alanlarda tütün dumanına maruz kalma ana göstergeleri bağlamında değerlendirilmelidir. Bunu başarmanın, iş yeri denetlemeleri gibi rutin

uygulamalar sonucu elde edilen veri ve bilgileri kullanmak gibi, maliyet-etkin yöntemleri mevcuttur.

48. Göz önünde tutulması gereken sekiz temel uygulama ve sonuç göstergesi bulunur.

Uygulamalar

- (a) Toplumun geneline ve mümkünse özel gruplara (örneğin bar çalışanları gibi) tütün karşıtı politikalar hakkında bilgi, tutum ve destek;
- (b) Tütün karşıtı politikalara uyum ve politikaları uygulama;

Sonuçlar

- (c) Çalışanların iş yerleri ve kamusal alanlarda tütün dumanına maruz kalmalarında azalma;
- (d) İş yerleri (özellikle restoranlar) ve kamusal alanlarda havadaki tütün dumanı içeriğinde azalma;
- (e) Tütün dumanına maruz kalmaktan kaynaklanan hastalık ve ölüm oranlarında düşüş;
- (f) Özel konutlarda tütün dumanına maruz kalmada azalma;
- (g) Tütünle ilgili davranışlarda ve tütün kullanma yaygınlığında değişiklik;
- (h) Ekonomik etkiler.